

УДК:330.876:336.221:339

Антикризовий фінансовий менеджмент в умовах нестабільного зовнішнього середовища

Муцик А.,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
ОПП “Менеджмент організацій і адміністрування”,
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів

Анотація: Дослідження присвячене антикризовому фінансовому управлінню, яке в умовах нестабільного довкілля та масової неплатоспроможності підприємств набуває вирішального значення в системі управління фінансами. Розглянуто основні заходи щодо запобігання кризовим ситуаціям, а також заходи, спрямовані на відновлення платоспроможності підприємств та стабілізацію їх фінансового стану.

Ключові слова: криза, фінансовий менеджмент, підприємство.

Одним із ключових чинників, що сприяють відновленню фінансової стійкості підприємств, ліквідації їхньої неплатоспроможності та мінімізації втрат ринкової вартості у кризових умовах, є розробка ефективних заходів щодо вдосконалення антикризового фінансового менеджменту. Аналіз змісту та завдань антикризового управління дає змогу виокремити дві основні складові: превентивне управління, або ризик-менеджмент, а також безпосередньо антикризове управління. В умовах нестабільного ринкового середовища превентивні антикризові заходи набувають особливого значення, оскільки своєчасне виявлення симптомів кризи та їх нейтралізація дозволяють значно зменшити фінансові втрати підприємства. Водночас ефективне діагностування фінансового стану підприємства в довгостроковій перспективі є необхідною умовою для підтримки його конкурентоспроможності та стабільності [1].

Висока ефективність антикризового управління зумовлена тим, що запобігання кризовим явищам потребує значно менше ресурсів, ніж їх подолання. Раннє розпізнавання ознак кризових процесів дозволяє керівникам підприємств своєчасно вживати коригувальні заходи, підтримуючи безперервність бізнес-процесів та забезпечуючи його стале функціонування в майбутньому. Антикризовий фінансовий менеджмент слід розглядати як специфічний вид управлінської діяльності, що застосовується в умовах значного погіршення фінансового стану підприємства, що може загрожувати його подальшому існуванню. Це комплекс заходів, спрямованих на забезпечення виживання підприємства в умовах кризи та пошук ефективних шляхів виходу з неї. Потреба у впровадженні антикризового управління

виникає у будь-якій економічній системі, оскільки підприємства можуть стикатися з загрозами як внутрішнього, так і зовнішнього характеру, зокрема з боку постачальників, споживачів, обставин непереборної сили чи міжнародної економічної ситуації [2]. Саме тому управління в умовах високої невизначеності часто трансформується в кризове управління.

Для підвищення ефективності антикризового фінансового менеджменту необхідно здійснювати комплексні заходи, серед яких особливе значення має системний фінансовий аналіз. Його проведення дозволяє ідентифікувати "вузькі місця", оцінити зони потенційних кризових ризиків та розробити заходи для їх нейтралізації. Окрім оцінки поточного фінансового стану, фінансовий аналіз має бути спрямований на розробку довгострокових стратегій щодо покращення фінансової стійкості підприємства. Процес удосконалення антикризового фінансового менеджменту в умовах нестабільного економічного середовища передбачає кілька етапів. На початковому етапі здійснюється попередній аналіз фінансового стану підприємства, що дозволяє визначити ключові проблеми та напрями їх вирішення. На наступному етапі розробляється комплекс заходів з оптимізації антикризового управління, які потім реалізуються у межах впровадження визначених стратегічних рішень. Останній етап передбачає контроль за виконанням заходів та оцінку їхньої ефективності, що дає змогу коригувати управлінські рішення відповідно до змін у ринковому середовищі [3].

Удосконалення антикризового фінансового менеджменту вітчизняних підприємств має базуватися на впровадженні сучасних методів стратегічного фінансового аналізу, планування та контролю. Зокрема, важливо здійснювати об'єктивний аналіз фінансово-економічного стану підприємства, визначати стандартні показники для антикризового моніторингу та розробляти ситуаційні сценарії, що дозволяють підвищити гнучкість управління в кризових умовах. Оскільки фінансові ризики є невід'ємною складовою діяльності підприємства, необхідно застосовувати сценарний підхід до управління фінансовими ресурсами, що забезпечує можливість розробки альтернативних варіантів реагування на кризові ситуації [1]. Такий підхід підвищує адаптивність управління та сприяє прийняттю виважених рішень у нестабільному ринковому середовищі.

Антикризовий фінансовий менеджмент охоплює не лише заходи, спрямовані на подолання кризових ситуацій, а й формування стратегічної політики запобігання кризам у майбутньому. Його ефективність безпосередньо залежить від комплексності впроваджуваних процедур та їхньої інтеграції в загальну систему управління підприємством. Лише за умови узгодженості всіх елементів антикризового фінансового управління можна досягти стабільного розвитку підприємства навіть у нестабільних економічних умовах.

Список використаних джерел:

1. Нікольчук Ю. Фінансовий менеджмент під час війни. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. №2. С.215-223. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-28>.
2. Павлішина Н., Пацелій Д. Управління фінансовими ресурсами в умовах кризи. *Підприємництво та інновації*. 2024. №32. С.180-185. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/32.27>.
3. Химич І. Г., Черній І. І. Фінансова безпека бізнесу – індикатор фінансового менеджменту в умовах кризи. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 90. № 5. С. 122-133.

Annotation: The study is devoted to anti-crisis financial management, which in the conditions of an unstable environment and mass insolvency of enterprises acquires decisive importance in the financial management system. The main measures for preventing crisis situations are considered, as well as measures aimed at restoring the solvency of enterprises and stabilizing their financial condition.

Keywords: crisis, financial management, enterprise.

Науковий керівник:

Минів Р.М.

канд. екон. наук, доцент

кафедри менеджменту і бізнес-адміністрування

Львівського національного університету ветеринарної медицини

та біотехнологій імені С.З. Гжицького